

Kommunledning

Dnr KS 2021/270

Till Budgetberedning

Uppdrag resursfördelningsmodell socialnämnden

Förslag till beslut

Budgetberedningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige anta ny resursfördelningsmodell för socialnämnden att använda i arbetet med budget 2023

Sammanfattning av ärendet

Budgetberedningen (BB) gav under våren 2021 economichef i uppdrag att se över nuvarande resursfördelningsmodell från kommunfullmäktige (KF) till Socialnämnden (SN). SN har idag tre modeller, en till individ och familjeomsorg (IFO) och två till äldreomsorgen (ÄO). Därutöver sker tilldelning via kommunens dialogbaserade budgetprocess, där behov från SN kommuniceras i budgetdialoger med kommunens BB. Kommunens befolkning har under ett antal år ökat relativt mycket och bedöms även framöver öka. Det finns ofta ett samband mellan antalet invånare och efterfrågan av kommunal service. Mot den bakgrunden använder kommuner beräkningsmodeller för att tilldela budget kopplat till grundläggande förutsättningar i lagstyrda verksamheter utifrån ökad efterfrågan. Att koppla verksamhet till befolkningsutveckling ger också kommunen möjligheter att simulera eller på annat sätt göra långsiktiga ekonomiska beräkningar in i framtiden.

Förslaget innebär att två nya modeller införs i kommunen. Dels en ny modell för LSS-verksamheten och dels en ny modell för hälso- och sjukvårdsverksamheten. Därutöver justeras nuvarande IFO-modell genom att standardkostnaden framräknad av Statistiska Centralbyrån (SCB) åt Regeringen inom ramen för det kommunala kostnadsutjämningsystemet inte räknas upp med 10 % utan 5 %. Uppräkningen med 5 % kompenserar för befolkningsutvecklingens ökade belastning på det förebyggande arbetet inom denna verksamhet. Den ökade belastningen på kommunens ekonomiska utrymme m h a de två nya modellerna balanserar med sänkningen från 10 till 5 procent av standardkostnaden inom IFO-modellen.

Modellerna inom äldreomsorgen föreslås inte justeras.

Modellen har processats fram av economichef tillsammans med förvaltningschef, verksamhetschef stab och ekonom på socialförvaltningen. .

Ärende

I bilaga till tjänsteskrivelsen beskrivs modellerna i text och matematiskt.

Utgångspunkten i uppdraget är modell mellan kommunfullmäktige (KF) och socialnämnden (SN) från och med budgetåret 2023. Economichef har utifrån egen erfarenhet med olika modeller, i dialog med verksamhetsföreträdare i kommunen, expert på Sveriges kommuner och regioner (SKR) kring kostnadsutjämningsystemet och några andra kommuner hämtat in synpunkter. Beskrivningen i bilagan är delvis matematisk, vilket krävs för att säkerställa att modellerna kan justeras i framtiden.

Inledningsvis, nämnderna förfogar över tilldelad ram och prioriterar utifrån sitt uppdrag hur resurserna ska fördelas på programområden. Modellernas grundprincip är:

”Volym multiplicerat med ett ersättningsbelopp per volymenhet”

KF har ett befolkningsperspektiv och volymkompensationen utgår utifrån befolkningsutvecklingens påverkan på nämndens grunduppdrag. Nämnden kan i sin fördelning, inom nämnden, om behov föreligger mer i detalj utgå ifrån en brukarorienterad volymkompensation eller på annat sätt fördela den tilldelade ramen. KF intar således

ett "befolkningsperspektiv" i allt väsentligt kopplat till volymen (efterfrågan) och använder av det skälet delar av regeringens redan framräknade variabler inom ramen för kostnads- och LSS utjämningsystemet.

Ersättningsbeloppet beräknas på lite olika sätt i nedan olika modeller. I de flesta fall är utgångspunkten "standardkostnad" vilket pedagogiskt kan beskrivas som kommunens "bör-kostnad". Den kostnad kommunen bör ha utifrån en struktur som mäts av Statistiska Centralbyrån (SCB) för landets kommuner. Denna struktur går inte att påverka kortsiktigt. Ex inom Individ och familjeomsorg (IFO-modellen) ingår variabler i regressionsanalysen som: Befolkningens sammansättning (olika åldrar), sociala variabler som andel barn 0-19 år under inkomststandard, andel lågutbildade 20-40 år, antal dagar med sjukpenning el. sjukersättning 16-64 år etc.

Inom LSS finns inom ramen för standardkostnaden (som ingår i resursfördelningens ersättningsbelopp) verksamhetsvariabler för olika insatser och en genomsnittlig kostnad per insats framräknad av SCB. Dessa insatser framgår i cirkulär från SKR kring LSS-utjämning. Bland annat antal personer med personlig assistens, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse och tillsyn, barn i bostad med särskild service, barn i familjehem, vuxna i bostad med särskild service, daglig verksamhet etc. Till dessa insatser har SCB en sammanställd kostnadsberäkning per insats i utjämningsystemet. Denna kostnad har av SCB samlats in av landets kommuner inom ramen för det så kallade räkningskapssammandraget (RS) och sammanställts till ett genomsnitt för riket och kommunvis. Nedan följer en beskrivning av ett antal kriterier kopplat till resursfördelningsmodeller.

Kriterier för resursfördelningsmodeller i kommun och i staten.

1. Opåverkbarhet

- De förklarande variablerna ska vara så opåverkbara som möjligt, en generell princip.

2. Verksamhetskostnaderna eller de administrativa kostnaderna ska inte öka

- En revidering av en resursfördelningsmodell ska inte medföra att de löpande kostnaderna blir högre än dagens modeller. Stora och alltför komplicerade modeller kräver kompetens och tid. Modellen ska kunna hanteras med egen personal. Externt konsultstöd årligen ska undvikas. Nuvarande förslag innebär att modellen kan hanteras av ekonomifunktionen i kommunen åt budgetberedningen.

3. Stabilitet

- Metoden bör inte inrymma tröskeffekter som innebär att små förändringar i de förklarande variablerna ger stora fördelningsutslag som inte motiveras av verkliga kostnadsförändringar för verksamheten. Av bland annat detta kriterium har vi som exempel på stabilitet valt att inte förändra nuvarande äldreomsorgsmodell.

4. Tillförlitlig dataförsörjning

Variablerna bör vara lättillgängliga och allmänt accepterade. Valet av förklarande variabler i modellerna bör därför bygga på offentliga data som publiceras av kommunen, myndigheter som SCB eller någon annan statistikmyndighet och data ska enkelt kunna samlas in och uppdateras inom ramen för kommunens årliga budgetprocess (senast i februari). Det är viktigt att budgetberedningen kan skicka ut planeringsförutsättningar första veckan i mars till nämnderna så att de kan bedöma den beräknade ramen och föra dialog med budgetberedningen under våren.

Beslutet ska skickas till

Socialnämnden
Förvaltningschef, socialförvaltningen
Kommundirektör
Ekonomichef

Handläggare

Jörgen Hansson, ekonomichef